

1. Obiekt:

**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. św. Józefa
Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny**

2. Czas powstania

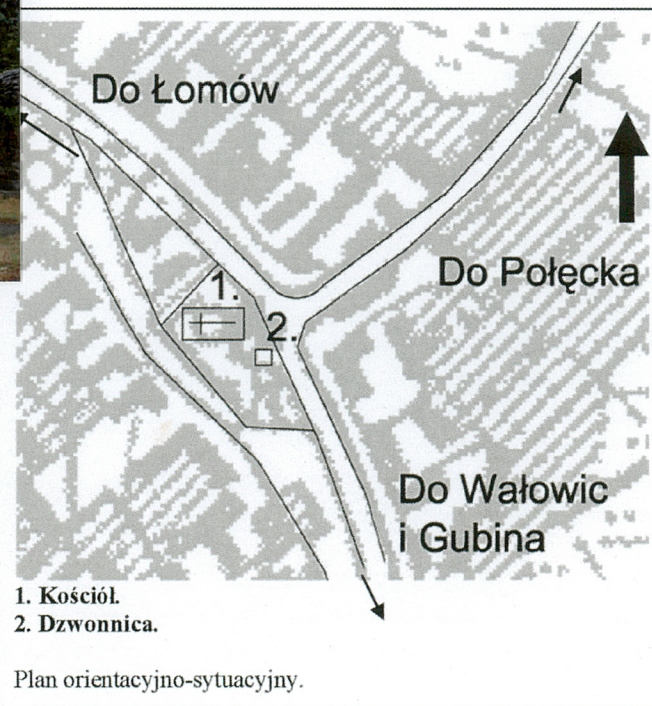
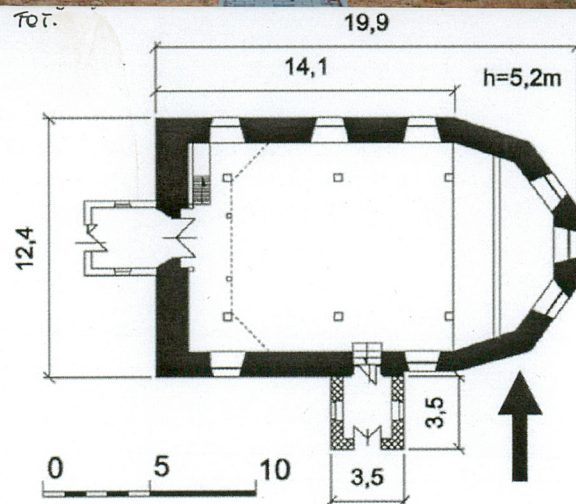
2. Czas powstania

2 poł XIV w., XVIII w.

3. Miejscowość

CHLEBOWO

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja.

Rzut

4. Adres Chlebowo

nr hipoteczny dz. nr

5. Przynależność administracyjna

województwo lubuskie

gmina Gubin

powiat krośnieński

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Niemaszkleb,

Niemaszkleba (do 1935)

Lindhain (1935-1945)

7. Przynależność administracyjna

przed 01.01 1999r.

województwo zielonogórskie

powiat Krosno Odrzańskie

8. Właściciel i jego adres:

Parafia Rzymsko-Katolicka
P.w. św. Józefa Oblubieńca NMP
Chlebowo 62
66-620 Gubin

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 280 z dnia 12-04-1961r.

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

Początki lużyckiej wsi Niemaszchleba sięgają XI-XII wieku. W pierwszej połowie XIII wieku otrzymała prawa magdeburskie, co połączone było z reformą przestrzenną. Wsi nadano plan owalnicowy, a grunty uprawne podzielono na równe wielkością łany. Już w średniowieczu wieś weszła w skład dóbr agrarnych miasta Gubina. Kupiona w roku 1353 od panów z Budziszyna, była w lennym posiadaniu miasta do XIX wieku. Gubin oprócz czynszów od chłopów miał dochody z założonego tutaj folwarku i owczarni. Wsią parafialną zostało Niemaszchleba zapewne wraz z lokacją. Najstarszy kościół był prawdopodobnie budowlą drewnianą. Na jego miejscu powstał obecny wzniesiony pod koniec XIII wieku, najpewniej po zniszczeniu poprzedniego przez pożar. Ogień jeszcze nie raz rujnował świątynię, jej mury pozostawały jednak zawsze nienaruszone, a odbudowa dachu była o tyle łatwa, że wieś miała prawo do bezpłatnego pozyskiwania drewna budowlanego z rozległych lasów miejskich Gubina. W czasie reformacji zdecydowana większość mieszkańców wsi przyjęła luterzańską konfesję i świątynia do 1945 roku pozostawała w rękach protestantów. Do wymogów liturgii ewangelickiej kościół przystosowany został dopiero w XVIII w., kiedy go przebudowano, wprowadzając we wnętrzu boczne empory. Wtedy też przekształcone zostały okna-poszerzone i zamknięte półkoliście, a od południa dobudowany przedsionek, być może w miejscu starszego konstrukcji szachulcowej. Po 1945 roku powiększono kościół o drugi przedsionek, dostawiony od zachodu. O gotyckim rodowodzie kościoła świadczą jego proporcje z wysokim dachem, grube mury korpusu oraz ostrołukowy, profilowany portal zachodni. Pod koniec lat 40-tych XX wieku, na fali kolektywizacji, historyczna nazwa wsi, której do czasów hitlerowskich nie wymazali nawet Niemcy, stała się nieodpowiednia ideologicznie. Otrzymała więc nazwę politycznie poprawną - Chlebowo.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Chlebowo leży 12 km na północny wschód od Gubina, przy drodze prowadzącej (przez prom na Odrze w Połocku) do Maszewa i dalej Torzymia i Sulęcina. We wsi z drogą tą krzyżują się lokalne połączenia w kierunku zachodnim do Kosarzyna i wschodnim do Chojny. Chlebowo znajduje się w otoczeniu leśnym, tylko od południa przylega do niej równoleżnikowa połać pól uprawnych, a od północy nadodrzańskie łęgi, oddalonej o trzy kilometry rzeki. Kościół orientowany, usytuowany jest w północnej części owalnicowego nawsia (wiejskiego placu), w miejscu rozwidlenia dróg do Maszewa i Kosarzyna. W otoczeniu znajduje się zabudowa wiejska w postaci zagród z domami mieszkalnymi od strony placu, od wschodu nr 16, 18, 22, od zachodu 63, 65, 69. Przykościelny teren dawnego cmentarza otoczony jest nową siatką drucianą, rozpiętą między ceglanyimi słupkami. Na plac kościelny, wyłożony polbrukiem dużego formatu, prowadzą dwie bramki, od południa i północnego zachodu. W pobliżu południowej bramki stoi niska, drewniana dzwonnica, czworoboczna z dwuspadowym dachem, a obok niej nowa kamienna kapliczka niekubaturowa. Ściany: kościół zbudowany z kamienia (fundamenty) i z cegły na zaprawie wapiennej, gładko otynkowany i pomalowany w kolorze kremowo-żółtym. Sklepienia, strop: strop belkowy ze ślepym pułapem wykończony drewnianą boazerią (klepki) oparty na filarach pokrytych boazerią taką jak na suficie. W przedsionku strop belkowy ze ślepym pułapem. Wieżba drewniana jętkowa z płatwią stropową i z podparciem dwoma słupami. Pokrycie dachu - dachówka karpiówka, kładzona podwójnie w koronkę. Posadzka: w prezbiterium płytki naśladowe marmur (wysoki połysk). W nawie kościoła posadzka wykonana jest z płytek imitujących mozaikę z łamanego kamienia spajanego cementem. Taka sama posadzka w przednionku. W zakrystii współczesne płytki ceramiczne. Na emporze i na poddaszu podłoga deskowa. Na emporze dodatkowo na deski położono płytę pilśniową. Schody: na emporę prowadzą współczesne schody proste, do zakrystii, która jest położona wyżej prowadzą trzy stopnie pokryte płytkami (beton i kawałki marmuru) Drzwi: główne wejście do przedsionka kościoła o nadprożu odcinkowym i stolarce drewnianej, dwuskrzydłowej ułożonej po stronie zewnętrznej w jodelkę, deskowe po stronie wewnętrznej. Listwa przymykowa profilowana. Zawiasy pasowe zamek skrzynkowy z klamką w kształcie lwa. Zasuwka dolna. Z przedsionka wejście do kościoła uskokowy portal ostrołukowy. Stolarstwo współczesne, drewniane, dwuskrzydłowe ramowo-płycinowe. Płyciny deskowe. Zawiasy pasowe, ozdobnych. Zamek wpuszczany. Nadproże wejścia do zakrystii o łuku koszowym. Stolarstwo drewniane 1 i 1/2 skrzydłowe, ramowo-płycinowe, płyciny deskowe. Zawiasy czopowe. zamek wpuszczany. Okna: nadproża o łuku półkolistym, rozglifione podokienniki (oprócz okien przed prezbiterium). W zakrystii nadproża o łuku odcinkowym. Okna w ramach metalowych zamknięte łukiem półkolistym, wypełnione kolorowym szkłem tworzy mozaikę. Kościół założony na rzucie prostokąta, zamkniętego od wschodu pięciobocznie, z prostokątną zakrystią (dawnym przedsionkiem) przyległą do południowego boku i prostokątnym przedsionkiem przy boku zachodnim. Wejścia do wnętrza prowadzą przez oba przyległe aneksy. Zwarta bryła korpusu dominuje nad drobnymi członami zakrystii i przedsionka. Korpus nakryty wysokim dachem siedmospadowym, zakrystia trzyspadowym i przedsionek dwuspadowym.

Ciąg dalszy na wkładce nr 1.

14. Kubatura 800 m ³	15. Powierzchnia użytkowa Ok. 240 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Sakralne	17. Użytkowanie obecne Sakralne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja. Na przełomie XX i XXI wieku kościół i jego otoczenie poddane zostały gruntownej renowacji, jednak bez troski o zabytkowy charakter obiektu: zastosowano nieodpowiednie ogrodzenie z siatki, oraz utwardzono nawierzchnię kostką betonową. Uzasadniona względami użytkowymi była dobudowa zachodniego przedsionka, równocześnie jednak pomalowany został gotycki, ceglany portal kolejną warstwą farby. A znajdujące się w szczycie okno zamurowane w płaszczyźnie lica.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <u>Fundamenty</u> : stan dobry. <u>Ściany zewnętrzne</u> : stan dobry. <u>Sklepienia i stropy</u> : stan dobry. <u>Konstrukcja dachowa</u> : stan dobry. <u>Pokrycie dachu</u> : stan dobry. <u>Wyposażenie i instalacje</u> : stan dobry	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Oczyszczyć gotycki portal z nawarstwień farby. Zmienić nawierzchnię placu, usuwając polbruk i zastąpić go niską zielenią. Niezbędne drogi pokryć kostką kamienną.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Nie natrafiono na materiały archiwalne w Oddziale Archiwum Państwowego w Wilkowie.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr inż. Monika Drozdek

plany, rysunki mgr inż. Monika Drozdek

zdjęcia fotogr. mgr inż. Monika Drozdek

Miejsce przechowywania negatywów Płyta CD w archiwum WUOZ w Zielonej Górze.

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE
NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

22. Bibliografia

1. Stein E. *Die Stadt Guben. Verbindung mit Bachmeyer.* - Berlin; Friedenau: Deutscher Kommunal-Verl. 1928.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatura)

1

27. Załączniki

1. Wkładka nr 1 – c.d. opisu pkt. 13. Dokumentacja kartograficzna i fotograficzna.

2. Wkładka nr 2 – dokumentacja fotograficzna.

1. Miejscowość	CHLEBOWO	4. Obiekt (nazwa jak w karcie)	5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
2. Gmina	Gubin	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny	C.d. opisu pkt. 13. Dokumentacja kartograficzna i fotograficzna.
3. Województwo	lubuskie		

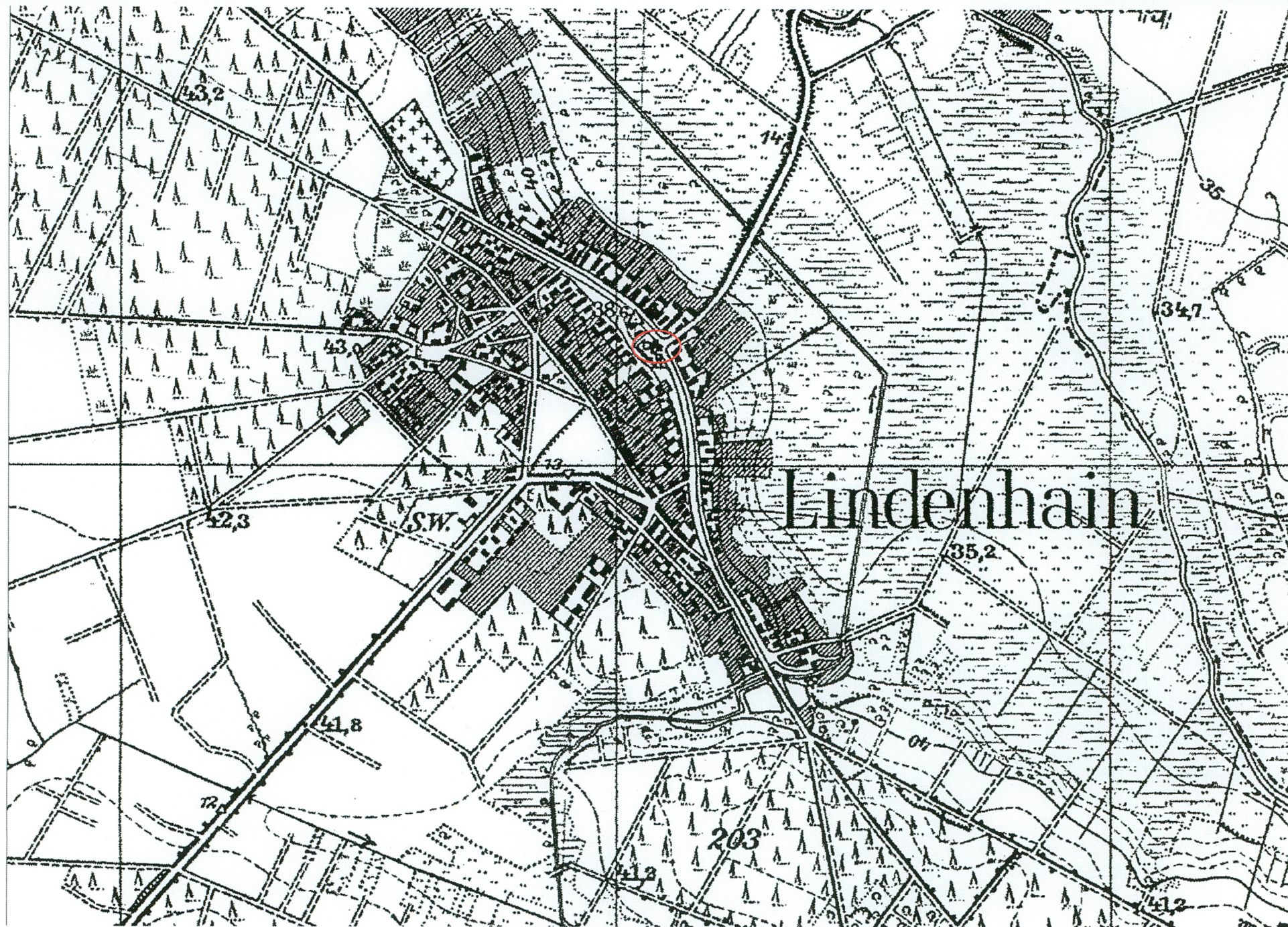
Ciąg dalszy opisu do pkt 13.

Proste elewacje świątyni mają wydzieloną partię cokołu, zwieńczone uskokowym gzymsem i przeprute są otworami okien i drzwi. Z wyjątkiem prostokątnych okien w przybudówkach, wszystkie otwory zamknięte półkoliście. Elewacja zachodnia z ostrołukowym portalem pośrodku (obecnie przesłoniętym kruchtą) i wysokim szczytem - ślepym. Elewacja północna, wschodnia i południowa trzyosiowe z symetrycznym rozstawem

okien, zakłóconym w elewacji południowej wtórnym przesunięciem środkowej osi na wschód w czasie budowy obecnej zakrystii. Wnętrze: arkady o zniekształconym przez odeskowanie łuku koszowym. Dzielą przestrzeń na trzy nawy. Empora w zachodniej części kościoła pokryta boazerią (klepki) opiera się na filarach. Wyposażenie: współczesne wykonano ołtarz (eklektyzm) i ławki. W przedsionku współczesne kropielnice (cegła). Instalacje: elektryczna, odgromowa.

1. Elewacja północna.

2. Elewacja południowa.
3. Elewacja wschodna.

4. Mapa Mestischblatt nr 3955, Merzwiese.

1. Miejscowość **CHLEBOWO**
2. Gmina **Gubin**
3. Województwo **lubuskie**

4. Obiekt (nazwa jak w karcie)

**KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. św. Józefa
Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny**

5. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

Dokumentacja fotograficzna.

5. Narożnik zachodnio-południowy.

6. Elewacja zachodnia.

7. Widok ogólny wnętrza.

8. Współczesny strop.

9. Portal gotycki.

10. Drzwi do zakrystii .

11. Ołtarz – współczesny.

12. Ławki.

13. Widok ogólny wnętrza.

14. Dzwonnica

15. Kapliczka